

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K uzavírání kupní smlouvy v prostředí internetových obchodů (e-shopů)

Nakupování v prostředí internetových obchodů (e-shopů) je (nejen) v České republice čím dál oblíbenější.[1] V prostředí internetu totiž není výjimkou, že určité zboží je v e-shopech nabízeno za výrazně nižší ceny, než za jaké lze totožné zboží koupit v kamenných obchodech. Z podstaty věci pak kupující očekávají, že jim podnikatelé provozující e-shopy (dále jen „provozovatelé e-shopů“) dodají objednané zboží za cenu uvedenou v e-shopu. Takové očekávání se však může ukázat jako mylné. Za určitých okolností totiž provozovatel e-shopu není (bez dalšího) povinen objednané zboží dodat, neboť vznik takové povinnosti závisí na okamžiku uzavření (vzniku) smlouvy. V následujícím textu se proto zaměříme na právní otázku vzniku kupní smlouvy v prostředí e-shopů a s tím související posouzení okolností, za jakých jsou provozovatelé e-shopů vázáni svými nabídkami.

RANDA HAVEL ■ LEGAL

Zákonná úprava vzniku smlouvy

Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabytí vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.[2] Z výše uvedeného definičního vymezení vyplývá, že kupní smlouva má povahu tzv. konsensuálního kontraktu.[3] K uzavření (vzniku) kupní smlouvy tedy obecně dojde již v okamžiku, kdy obě smluvní strany projeví vůli kupní smlouvu uzavřít.[4] Specificky je pak třeba posoudit, kdy a jakým způsobem dochází k takovému projevu vůle v rámci nakupování v e-shopu.

Za tímto účelem je důležité nejprve zodpovědět, jaká je právní povaha vystavení zboží v e-shopu. Podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 nebylo jisté, zda se jedná spíše o návrh na uzavření smlouvy, nebo o výzvu k předkládání nabídek na uzavření smlouvy.[5] S přijetím nového občanského zákoníku je však odpověď poměrně jednoznačná. Podle § 1732 odst. 2 občanského zákoníku se totiž má za to, že **návrh dodat zboží za určenou cenu učiněný při podnikatelské činnosti vystavením zboží je návrhem na uzavření smlouvy (ofertou)**, a to s výhradou vyčerpání zásob nebo ztráty schopnosti plnit. Vzhledem k tomu, že za vystavení zboží ve smyslu § 1732 odst. 2 občanského zákoníku lze považovat i vystavení popisu zboží či jeho vyobrazení, dopadá toto ustanovení také na e-shopy.[6]

Pokud je tedy u zboží vystaveného v e-shopu dostatečně určité stanovena jeho cena, potom se ze strany provozovatele e-shopu jedná o **závaznou nabídku** k uzavření kupní smlouvy. Jestliže kupující vloží takové zboží do „košíku“ a následně odešle provozovateli objednávku tohoto zboží, jedná se ze strany kupujícího o **přijetí (akceptaci) nabídky**. [7] K uzavření smlouvy mezi kupujícím a provozovatelem e-shopu pak dochází v okamžiku, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti, tzn. **ve chvíli, kdy objednávka zboží dojde provozovateli e-shopu**. [8]

Za daných okolností je tedy provozovatel e-shopu vázán uzavřenou kupní smlouvou, a je proto povinen dodat kupujícímu předmět koupě (tzn. objednané zboží). [9] Tento závěr ostatně vyplývá z již zmíněné konsensuální povahy kupní smlouvy. Povinnosti dodat předmět koupě se proto provozovatel

e-shopu může zprostit pouze v případě, že uplatní výhradu vyčerpání zásob nebo se odvolá na ztrátu schopnosti plnit.[10] Uplatnění těchto výjimek z ustanovení § 1732 odst. 2 občanského zákoníku nicméně může být problematické.

Předně se domníváme, že se provozovatel e-shopu výhrady vyčerpání zásob **úspěšně nedovolá, jestliže kupující odešle svou objednávku ve chvíli, kdy je na e-shopu uvedeno, že objednaný počet kusů příslušného zboží je skladem (popř. jinak dostupný)**. Uvedením informace, že je zboží skladem, totiž provozovatel e-shopu dává najevo, že potřebné zásoby zboží má k dispozici (resp. že jeho zásoby ještě nevyčerpal). Navíc, pokud by provozovatel e-shopu zbožím nedisponoval, a přesto by na svém e-shopu tvrdil, že je skladem, uváděl by (potencionálního) kupujícího v omyl. To by ve svém důsledku mohlo vést ke vzniku povinnosti zaplatit kupujícímu přiměřenou náhradu ve smyslu § 584 občanského zákoníku.[11] Provozovatelům e-shopů lze proto jen **doporučit, aby věnovali zvýšenou pozornost včasné aktualizaci údajů o tom, jakým zbožím a v jakém počtu kusů skutečně disponují**.

Za ztrátu schopnosti plnit je pak podle našeho názoru možné považovat pouze situace, kdy na straně provozovatele e-shopu existuje objektivní překážka znemožňující plnění (okolnosti vyšší moci apod.). Naproti tomu za ztrátu schopnosti plnit nelze podle našeho názoru považovat situace, kdy je plnění povinností ze smlouvy pro provozovatele e-shopu sice nevýhodné, ale splnitelné. Podle Pelikánové je navíc sporné, zda se lze ztráty schopnosti plnit dovolat ve vztahu k dodávce zboží, neboť má za to, že se tato výjimka z § 1732 odst. 2 občanského zákoníku vztahuje pouze na poskytování služeb.[12]

Výše popsaná zákonná pravidla vzniku kupní smlouvy v prostředí e-shopu v sobě tedy mohou pro provozovatele e-shopů skrývat řadu rizik.

Jako rizikové se nám jeví zejména ty situace, kdy provozovatel e-shopu chybně uvede nižší cenu zboží než za jakou (skutečně) zamýšlel zboží prodávat. **Pokud si kupující objedná zboží za tuto nižší cenu, bude jej provozovatel e-shopu povinen za tuto cenu dodat** bez ohledu na to, že to pro něj může představovat ekonomickou ztrátu. Výjimkou by byla pouze situace, kdy by se jednalo o natolik nepřiměřeně nízkou cenu, že by muselo být naprosto zjevné, že se jedná o chybně uvedený údaj. V takovém případě by provozovatel e-shopu mohl požadovat zrušení kupní smlouvy na základě ustanovení občanského zákoníku o tzv. neúměrném zkrácení.[13]

Další riziko pro provozovatele e-shopů mohou představovat situace, kdy v popisu vystaveného zboží chybně uvedou jeho vlastnosti. Pokud si kupující takové zboží objedná, bude provozovatel e-shopu povinen mu jej dodat v popisované kvalitě. V případě, že by provozovatel e-shopu následně dodal zboží, které by nesplňovalo vlastnosti uvedené na e-shopu, jednalo by se o vadné plnění[14] a kupující by se tak mohl domáhat např. dodání nového zboží bez této vady nebo přiměřené slevy z kupní ceny.[15]

S ohledem na vše výše uvedené se tedy domníváme, že **zákonná úprava vzniku kupní smlouvy v e-shopu je pro kupující poměrně příznivá, zatímco z hlediska provozovatelů e-shopů může být v řadě ohledů problematická**.

Dispozitivnost zákonné úpravy kontraktace

Smluvní strany si **mohou proces kontraktace upravit odchylně od zákona** a aplikaci ustanovení § 1732 odst. 2 občanského zákoníku vyloučit.[16] Řada provozovatelů e-shopů tak činí ve svých obchodních podmínkách, a to zpravidla tím způsobem, že **obchodní podmínky označují vystavení zboží za výzvu k podávání nabídek a objednávku zboží za návrh na uzavření kupní smlouvy**. Z hlediska provozovatele e-shopu má toto odchylení se od zákonné úpravy kontraktace tu výhodu, že

provozovatel e-shopu není vystavením zboží vázán. K uzavření kupní smlouvy totiž dochází teprve ve chvíli, kdy je objednávka kupujícího akceptována provozovatelem e-shopu.

V této souvislosti nicméně vyvstává otázka, zda vyloučení aplikace ustanovení § 1732 odst. 2 občanského zákoníku v obchodních podmínkách vyvolává zamýšlené právní účinky. Podle § 1753 občanského zákoníku totiž platí, že „*ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné, nepřijala-li je tato strana výslovně.*“ Ve světle judikatury Nejvyššího soudu ČR[17] se nicméně domníváme, že **vyloučení aplikace § 1732 odst. 2 občanského zákoníku v obchodních podmínkách je právně účinné.** Z hlediska zachování právní jistoty přesto provozovatelům e-shopů doporučujeme, aby skutečnost, že objednávka zboží je pouze návrhem na uzavření kupní smlouvy, **výslovně uváděli také do objednávkových formulářů** (popř. i jinde na stránkách svého e-shopu).

Zároveň je třeba zohlednit, že se k ujednáním odchylicím se od ustanovení občanského zákoníku stanovených k ochraně spotřebitele nepřihlíží.[18] **Nelze tedy zcela vyloučit riziko, že k ustanovením obchodních podmínek, kterými bude vyloučena aplikace § 1732 odst. 2 občanského zákoníku, nebudou soudy v případných spotřebitelských sporech přihlížet.** V takovém případě by se vyloučení § 1732 odst. 2 občanského zákoníku uplatnilo pouze na ty kupní smlouvy, které nebudou uzavírány se spotřebiteli.

Domníváme se však, že takový přístup soudů k vyloučení aplikace ustanovení § 1732 odst. 2 občanského zákoníku je spíše nepravděpodobný. Podle odborné komentářové literatury[19] lze **ustanovení § 1732 odst. 2 občanského zákoníku považovat za obecné ustanovení upravující kontraktační proces, které není (primárně) stanoveno k ochraně spotřebitelů.** Vzhledem k tomu se domníváme, že na § 1732 odst. 2 občanského zákoníku by se neměl uplatnit výše uvedený zákaz odchýlení se od zákonné úpravy. Tento závěr lze navíc podpořit rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2065/2012,[20] ve kterém je konstatováno, že proces kontraktace sice byl v posuzovaném případě upraven všeobecnými obchodními podmínkami e-shopu odchylně od zákona, nicméně z daného rozsudku nevyplývá, že by Nejvyšší soud ČR považoval takovou odchylnou úpravu obsaženou v obchodních podmínkách za rozpornou se spotřebitelským právem. Pro úplnost nicméně upozorňujeme, že rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2065/2012 se vztahuje k (předchozí) právní úpravě účinné do 31. 12. 2013, a proto nelze vyloučit, že závěry daného rozsudku budou zcela použitelné také na případy podle (nového) občanského zákoníku.

S ohledem na výše uvedené se tedy domníváme, že **se provozovatelé e-shopů mohou ve svých obchodních podmínkách odchýlit od zákonné úpravy kontraktačního procesu a že to pro řadu z nich může být výhodné.** Zároveň je však třeba zdůraznit, že by provozovatelé e-shopů neměli tuto možnost zneužívat například tím, že za účelem zvýšení návštěvnosti svého e-shopu vystaví určité zboží za mimořádně nízkou cenu (s cílem zviditelnit se na tzv. srovnávacích cen), aniž by skutečně měli v úmyslu za tuto cenu zboží prodávat. Pokud se provozovatel e-shopu ve svých obchodních podmínkách výše uvedeným způsobem odchýlí od § 1732 odst. 2 občanského zákoníku, mohl by sice veškeré objednávky tohoto mimořádně levného zboží v souladu s obchodními podmínkami odmítat, nicméně mohl by se tím vystavit určitým právním rizikům.

Takové jednání provozovatele e-shopu by totiž mohlo zakládat předsmluvní odpovědnost provozovatele e-shopu (ve smyslu § 1728 občanského zákoníku), neboť by se jednalo o jednání o smlouvě bez úmyslu smlouvu skutečně uzavřít. **Sankcí za porušení tohoto ustanovení občanského zákoníku je povinnost k náhradě škody způsobené takovým jednáním.**[21] Zároveň by bylo možné takové jednání označit za **klamavou obchodní praktiku (tzv. vábivou reklamu**[22]), **za kterou by provozovateli e-shopu hrozila pokuta až do výše 5 000 000 Kč.**[23]

Závěrem

Ze zákona platí, že vystavení zboží na e-shopu společně s určením jeho ceny představuje závaznou nabídku provozovatele e-shopu k uzavření kupní smlouvy. Pokud je na webové stránce e-shopu uvedeno, že je zboží skladem, a kupující si jej objedná, pak **je provozovatel e-shopu povinen kupujícímu takové zboží dodat** (a to i v případě, že cena nabízeného zboží byla „omylem“ nastavena v nesprávné výši). Odesláním objednávky totiž podle zákonné úpravy vzniká kupní smlouva. Od této zákonné úpravy je však možné se odchýlit tak, že provozovatelé e-shopu (například ve svých obchodních podmínkách) **označí vystavení zboží za výzvu k podávání nabídek a objednávku zboží za návrh na uzavření kupní smlouvy**. Řada provozovatelů e-shopů tak v praxi skutečně činí, neboť je to pro ně výhodné v tom smyslu, že **nejsou vystavením zboží vázáni**. Takové odchýlení se od zákonné úpravy by měli kupující vzít v potaz, aby následně nebyli zklamáni z toho, že jimi objednané zboží (i přes legitimní očekávání) neobdrží. Vzhledem k tomu lze doporučit, aby se kupující alespoň v tomto rozsahu seznámili s obchodními podmínkami příslušného e-shopu.

V této souvislosti upozorňujeme, že by provozovatelé e-shopů **neměli zneužívat možnost odchýlit se od zákonné úpravy** například tím, že určité zboží vystaví za mimořádně nízkou cenu za účelem zvýšení návštěvnosti svého e-shopu, aniž by skutečně měli v úmyslu prodávat zboží za tuto cenu. Takové jednání by totiž mohlo **zakládat předšmluvní odpovědnost** (a tudíž povinnost k náhradě škody) a nelze rovněž vyloučit ani to, že by se mohlo jednat o **klamavou obchodní praktiku (tzv. vábivou reklamu[24])**, za kterou může být provozovatel e-shopu sankcionován.



JUDr. Jan Ožana,
advokát



Mgr. Jakub Adámek,
advokátní koncipient

[ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o.](#)

Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 537 500 - 501

Fax: +420 222 537 510

e-mail: office.prague@randalegal.com

- [1] Rostoucí popularitu nákupů na internetu lze odvodit např. z dlouhodobého růstu tržeb českých internetových obchodů. – srov. Rok 2016 ve znamení internetového nakupování, česká e-komerce rekordně rostla. Letos překoná hranici 100 miliard korun. APEK | Asociace pro elektronickou komerci [online]. 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).
- [2] Viz § 2079 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“).
- [3] Komentář k § 1725 In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054), 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 29 – 36.
- [4] K otázce vzniku konsensuálních kontraktů srov. POHL, T., Komentář – Občanský zákoník. Svazek V, (§ 1721-2520) – Komentář k § 2390. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
- [5] Srov. PALLA, T. Vznik spotřebitelské smlouvy v internetovém obchodě. © EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Praha: 2009 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vznik-spotrebitelske-smlouvy-v-internetovem-obchode-58686.html>;
- MAREŠOVÁ, M. Je vystavování zboží v e-shopu podle nového občanského zákoníku závazným návrhem k uzavření smlouvy?. Bulletin advokacie, 2014, roč. 2014, č. 12, s. 50-51. ISSN: 1210-6348.
- [6] Srov. komentář k § 1732 In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s.; MAREŠOVÁ, M. Je vystavování zboží v e-shopu podle nového občanského zákoníku závazným návrhem k uzavření smlouvy?. Bulletin advokacie, 2014, roč. 2014, č. 12, s. 50-51. ISSN: 1210-6348.
- [7] Ve smyslu § 1740 občanského zákoníku.
- [8] Srov. komentář k § 1745 In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s.; rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Odo 442/2003 ze dne 15. 1. 2004.
- [9] Viz § 2079 občanského zákoníku.
- [10] Viz § 1732 odst. 2 občanského zákoníku.
- [11] Podle § 584 odst. 1 občanského zákoníku totiž platí, že „týká-li se omyl vedlejší okolnosti, kterou ani strany neprohlásily za rozhodující, je právní jednání platné, ale osoba uvedená v omyl má vůči původci omylu právo na přiměřenou náhradu.“
- [12] Srov. PELIKÁNOVÁ, I.; PELIKÁN, R. Komentář – Občanský zákoník. Svazek V, (§ 1721-2520) – Komentář k § 1732. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
- [13] Viz § 1793 občanského zákoníku.
- [14] Viz § 2161 odst. 1 písm. a) občanského zákoníku.
- [15] Viz § 2169 občanského zákoníku.
- [16] Srov. komentář k § 1770 In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s.; BEZOUŠKA, P., PIECHOWICZOVÁ, L. Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny. Olomouc: ANAG, 2013, str. 221. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-819-2.
- [17] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2065/2012 ze dne 24. 9. 2013.
- [18] Viz § 1812 odst. 2 občanského zákoníku.
- [19] Srov. PELIKÁNOVÁ, I.; PELIKÁN, R. Komentář – Občanský zákoník. Svazek V, (§ 1721-2520) – Komentář k § 1732. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.
- [20] K tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2065/2012 ze dne 24. 9. 2013.
- [21] Srov. LINHART, A. Meze předsmělní odpovědnosti podle o. z. a výkladová praxe soudů. Bulletin advokacie, 2017, roč. 2017, č. 3, s. 29-32. ISSN: 1210-6348.
- [22] Viz Příloha č. 1 písm. d) zákona č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- [23] Viz § 24 odst. 14 písm. d) zákona č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- [24] Viz Příloha č. 1 písm. d) zákona č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)